

Maailman terveysjärjestö WHO on julistanut syyskuun 17. päivän maailman potilasturvallisuuden päiväksi. Suomessa päivää vietetään asiakas- ja potilasturvallisuuden päivänä. Tämän vuoden teemana on Turvallinen alku elämälle – Lasten oikeus turvalliseen hoitoon ja palveluun.

Rokotukset suojaavat lasta ja mahdollistavat turvallisen alun elämälle

Kuusiolinnaterveys moniammatillinen infektioiden torjunnan työryhmä on koostanut tähän tietoa ja ohjeistuksia liittyen lasten rokotuksiin. Työryhmä on käyttänyt lähteinään Terveys ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisemia rokoteohjeistuksia, sekä rokote.fi- ja terveyskirjasto.fi-verkkosivuilta löytyvää materiaalia.

Miksi pitäisi rokottaa?

Rokotusten yleistyminen vähensi aikanaan lapsikuolleisuutta merkittävästi. Esimerkiksi tuhkarokkoon kuoli 60- ja 70- luvulla keskimäärin kolme lasta vuodessa ja lähes jokainen lapsi sairasti jälkitaudin, jotka olivat vaikeita ja aiheuttivat vammautumisia. Rokotukset tuhkarokkoon aloitettiin v. 1975. WHO on arvioinut, että 2000-luvulla rokotukset ovat säästäneet 17 miljoonan lapsen hengen.

Suomessa lasten ja nuorten rokotusohjelma on maksuton ja perustuu vapaaehtoisuuteen. Rokotusohjelman sisältö perustuu Suomessa vallitseviin tartuntatautiriskeihin sekä laaja-alaiseen tieteelliseen tutkimustyöhön eri tartuntatautien ehkäisystä väestötasolla. Rokotusohjelma suojaa väestöä lukuisilta sellaisilta taudeilta, jotka muutoin aiheuttaisivat vakavia ja jopa kuolemaan johtavia sairastumisia. Rokotukset ovat kaikille ilmaisia, ja ne annetaan lapsen iästä riippuen joko neuvolakäynneillä tai kouluterveydenhoitajan vastaanotolla.

Kansallisen rokotusohjelman mukaisesti varhaisin rokote annetaan jo kaksikuukautta vanhalle vauvalle rotavirusta vastaan. Rotavirus on yleisin lasten ripuli-oksennustaudin aiheuttaja maailmassa. Rotaviruksen vaikeusaste vaihtelee paljon ja virus aiheuttaa korkeaa kuumetta, oksentelua ja ripulointia. Ennen rokotusten alkamista noin 2 000 lasta joutui Suomessa sairaalahoitoon taudin takia.

Rokotusten ansiosta monet vakavat taudit ovat hävinneet Suomesta lähes kokonaan. Taudit palaavat kuitenkin takaisin, jos rokotuskattavuus laskee.

Rokotukset ovat tehokas ja turvallinen tapa suojata lapset sellaisilta tartuntataudeilta, joihin heillä on suuri vaara sairastua ilman rokotuksia. Kun tarpeeksi iso osa väestöstä on rokotettu, syntyy laumasuoja eli laumaimmunitaetti, jonka seurauksena tauti ei pääse rokotetussa ihmisjoukossa leviämään ja aiheuttamaan epidemioita vaan yksittäiset tautitapaukset tukahtuvat. Lasten kohdalla laumaimmunitaetin syntyy tarvitaan rokotuksin ehkäistävissä taudeissa jopa 95 prosentin rokotuskattavuus. Mitä useampi lapsi jätetään rokottamatta, sitä herkemmin laumaimmunitaetti heikentyy ja taudit pääsevät leviämään. Yhtenä esimerkkinä on tuhkarokko, joka on aiheuttanut viime aikoina Suomessakin tietyillä alueilla pieniä epidemioita, kun lapsia on jätetty rokottamatta.

Lapsella on oikeus elää mahdollisimman terveenä.

Lapsella on oikeus rokotuksiin.

Tietoa kansallisessa rokotusohjelmassa olevista rokotteista

Neuvolaikäisten rokotusoppaassa on kerrottu kattavasti rokotteista. Rokoteopas löytyy muun muassa verkko-osoitteesta: <https://www.julkari.fi/handle/10024/146584>

Jäykkäkouristus:

- Jokainen ihminen tarvitsee rokotteen jäykkäkouristusta vastaan.
- Jäykkäkouristusta aiheuttavaa bakteeria on maaperässä kaikkialla ja mm. eläinten suolistossa.
- Jäykkäkouristus ei tartu ihmiseltä toiselle, siksi muiden lasten rokotukset ei suojaa rokottamatonta lasta millään tavalla

Kurkkumätä:

- 5–10 % sairastuneista kuolee nielunturvotuksesta johtuvaan tukehtumiseen tai kurkkumätäbakteerin erittämän myrkyä aiheuttamiin sydämen ja muiden elinten vakaviin vaurioihin.

Polio eli lapsihalvaus:

- Poliovirus vaurioittaa keskushermoston soluja ja voi aiheuttaa raajojen lihasten halvaantumista ja myöhemmin surkastumista.
- Halvaantuneista joka kymmenes kuolee hengityslihasten lamaantumiseen.

Hinkuyskä:

- Hinkuyskää esiintyy edelleen paikallisina epidemioina.
- Rokottamattomilla pikkulapsilla ja imeväisillä hinkuyskä voi olla hengen vaarallinen.

Hib- taudit, joka aiheuttaa vakavia infektioita

- aivokalvontulehdus, verenmyrkytys, keuhkokuume, nivel- ja luutulehdus ja hengitysteiden tukkeutumiseen johtava kurkkukannen tulehdus

MPR eli tuhkarokko, vihurirokko ja sikotauti

- **Tuhkarokko** on viruksen aiheuttama koko kehon tulehdustila eli yleisinfektio, joka aiheuttaa vaikeita jälkitauteja, jopa kuolemaan johtava tauti
- **Vihurirokko** on viruksen aiheuttama rokkotauti, joka voi erityisesti raskauden alkuaikana sairastettuna vaurioittaa sikiötä aiheuttamalla muun muassa kuulovaurion, näkö- tai sydänvian ja kehitysvammaisuutta
- **sikotauti** on viruksen aiheuttama sylkirauhastulehdus, joka voi aiheuttaa jälkitauteina aivokalvontulehdusta, kuulonalenemaa ja kivistulehdusta.

HPV- Eli papilloomavirus

- HPV- rokotus suojaa papilloomaviruksen aiheuttamilta syövilä ja vakavilta haitoilta
- Papilloomavirus voi aiheuttaa kohdunkaulan, emättimen, ulkosynnyttimien, pään alueen, kaulan alueen, peniksen ja peräaukon syöpiä.

Influenssa

- Influenssa on eri tauti kuin flunssa. Lapsilla influenssan oireita ovat muun muassa korkea kuume, lihassärkyt, päänsärky, oksentelu ja vatsakipu sekä nuha ja yskä.
- Lapset joutuvat influenssan vuoksi sairaalahoitoon yhtä usein kuin ikääntyneet. Lisäksi influenssa altistaa jälkitauteille, kuten bakteerin aiheuttamalle korvatulehdukselle ja keuhkokuumeelle.
- Lapsen rokottaminen suojaa myös hänen lähipiiriään, kuten pieniä vauvoja ja iäkkäitä isovanhempia.